

فقہ مصور عبادات

آسان سازی و آموزش احکام اسلام

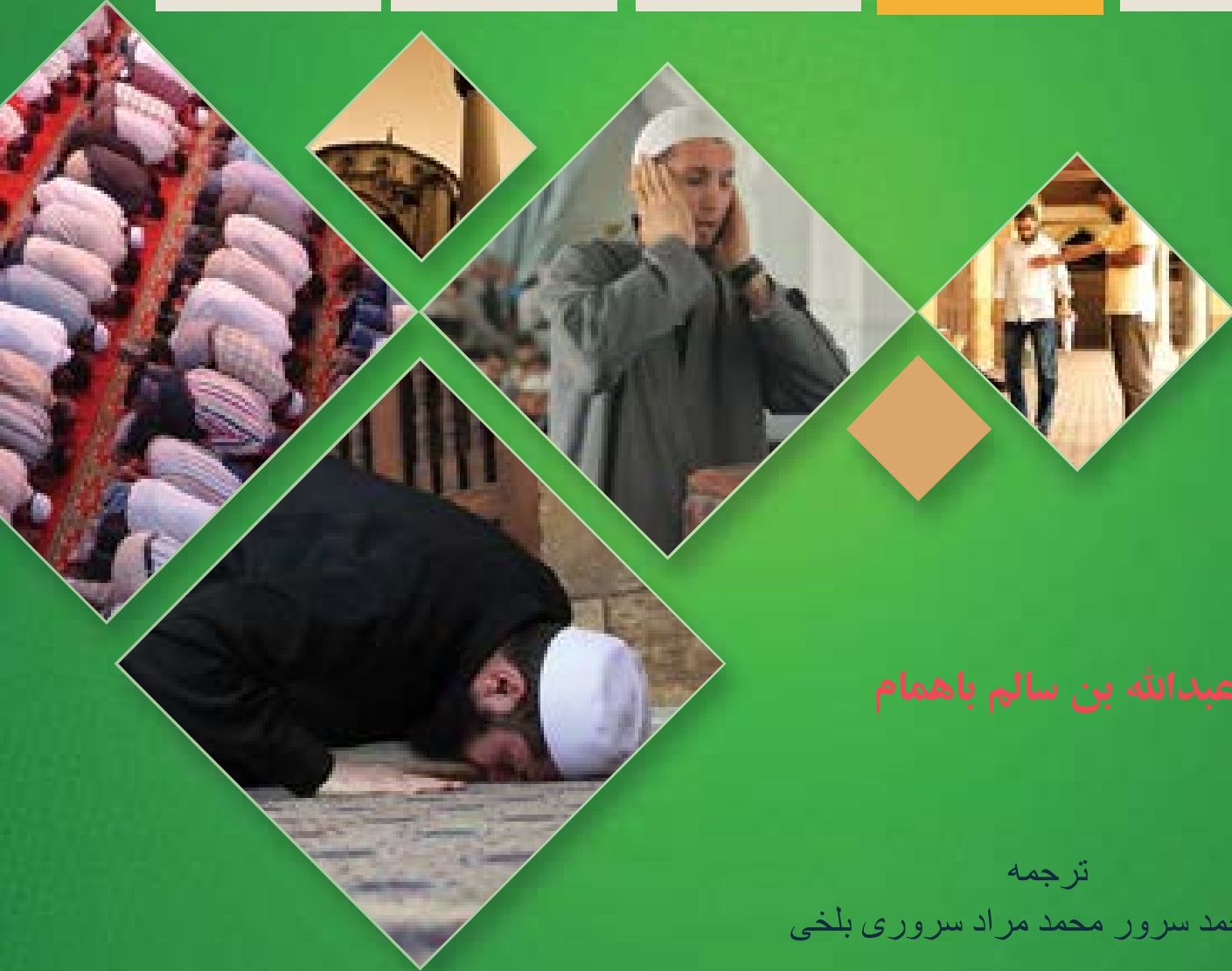
حج

زکات

روزہ

نماز

پاکی

د. عبدالله بن سالم باہمام

ترجمہ

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

احکام نماز

احکام نماز

مطالب

نماز نشسته

نیت

قرائت فاتحه

آمین گفتن

سکوت های امام

در نفلی جهر خواندن

بلند کردن دستها

دریافت رکعت

آرامی

شکل سجده

حرکت انگشت

حرکت زبان

۱- نماز نشسته

أ - در نماز نفل

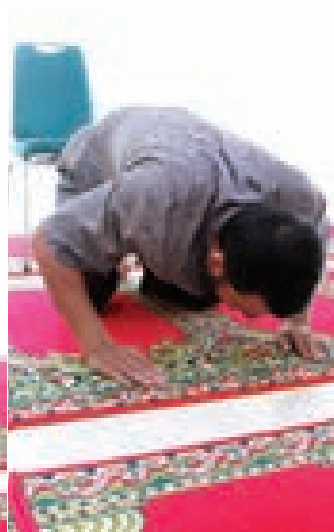
نشسته نماز خواندن در نفل جواز دارد، و نیم اجر ایستاده را دارد، بدلیل فرموده آنحضرت ﷺ: (اگر ایستاده نماز بخواند، افضلیت دارد، و کسیکه نشسته نماز بخواند، برایش نیمه اجر ایستاده است، و کسیکه خوابیده نماز بخواند، برایش نیمه اجر نشسته است).^(۱) و اگر نشسته نماز بخواند به سبب عذری که دارد، برایش اجر کامل است، بدلیل فرموده آنحضرت ﷺ: (هرگاه بنده بیمار شد، و یا سفر کرد، برایش مانند اینکه مقیم و صحیح و سالم باشد اجر نوشته میشود).^(۲)

ب - در نماز فرض

نشسته نماز خواندن در نماز فرض صحیح نمیشود، اگر توان ایستادن را داشته باشد.

(۱) بروایت بخاری.

(۲) بروایت بخاری.

آمین گفتن فرشتگان توافق کرد، گناهان گذشته اش بخشوده میشود.^(۳)

۵- سکوت های امام

۱. سکوت میان تکبیر و قرائت برای خواندن دعای افتتاح.
۲. سکوت میان فاتحه و سوره پس از آن ، تا مقتدی فاتحه را درین سکوت امام بخواند.
۳. سکوت بعد از پایان قرائت پیش از رکوع.

۶- بلند خواندن در نفل

اگر نماز فرضی از وی قضاء شد، قضائی آنرا خفیه بخواند یا به جهر؟

اعتبار به نماز است نه به وقت قضای آن، اگر قضای نماز جهری را در روز اداء میکرد، آنرا به جهر بخواند.

وسنت در نماز نفلی خفیه خواندن است، مگر دلیلی به جهر خواندنش بوده باشد، مانند نماز تراویح و نماز خسوف.

۷- بلند کردن دستان

دستان هنگام تکبیر تحریمه بلند میشود، برخی از اهل علم افزوده اند که در مواضع زیر نیز بلند میشوند:

۱. تکبیر رکوع.
۲. هنگام ایستادن از رکوع.
۳. هنگام برخاستن از تشهد اول.

(۲) بروایت بخاری.

۲- نیت

از احکام نیت

۱. قطع نیت در اثنای نماز جواز ندارد، اگر کسی نیت قطع نماز را کرد، نمازش قطع میشود، واجب است تا از سر آغاز کند. *برخی از اهل علم گفته اند که قطع نمیشود.*
۲. کسیکه برای نماز نفل تکبیر تحریمه گفت، برایش در اثنای نماز مجاز نیست که آنرا به نماز فرض تغییرش دهد.
۳. کسی تنها گذارتکبیر تحریمه گفت به نماز فرضی ، پس از آن گروهی آمد، برایش مجاز است که نیت خود را به نفلی تغییر داده بعد از ادای دو رکعت، سلام بدهد، وبا دیگران به جماعت نماز بخواند.

۳- قرائت فاتحه

قرائت سوره فاتحه بر نماز گذار واجب است، اگرچه مقتدی در نماز جهری نیز باشد، از عبادۀ بن الصامت رضی الله عنه روایت شده که گفت: (در نماز صبح در عقب رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بودیم، و رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم قرائت کرد، ولی قرائت به ایشان مشکل شد، زمانیکه از نماز فارغ شد، فرمود: شاید در عقب امامتان قرائت میکنید؟ گفتیم: آری، همینطور است ای رسول خدا، فرمود: چنین مکنید مگر به فاتحه لکتاب، زیرا برای کسیکه آنرا نخواند هیچ نمازی نیست).^(۱) نزد برخی از ائمه برمقتدی قرائت نیست.

۴- آمین گفتن

آمین گفتن: اینکه نماز گذار در پایان فاتحه (آمین) بگوید، سنت است برای هر نماز گذار، چه امام باشد ویا مقتدی، ویا تنها گذار باشد، ویا فرض گذار باشد یا نفل گذار، چه در نماز جهری باشد یا خفیه، و بصدای **پست** آمین گوید، چه در نماز **جهری** باشد ویا سری.

و دلیلش فرموده نبی اکرم صلی الله علیه و آله و سلم است: (هنگامیکه امام آمین گفت، شما نیز آمین بگوئید، زیرا کسیکه آمین گفتنش با ^(۱) بروایت ابو داوود.

۸- دریافتن رکعت

هرگاه مقتدی رکوع را با امام دریافت، بدون تردید رکعت را دریافته است، بدلیل فرموده آنحضرت ﷺ: (کسیکه رکوع را دریافت، بدون تردید رکعت را دریافته است).^(۱)

۹- آرامی

آرامی در همه ارکان نماز رکنی از آنها میباشد، که بدون آن نماز درست نمیشود، بدلیل آنچه از ابی هریره رضی الله عنه روایت شده که رسول الله ﷺ داخل مسجد شدند، و مردی هم وارد مسجد شده نماز خواند، پس از آن آمد و بر رسول الله ﷺ سلام داد، و رسول الله ﷺ جواب سلام را داد و گفت: (برگرد نماز بخوان، زیرا که تو نماز نخواندی) آنمرد برگشت مانند نماز قبلی نماز خواند، پس از آن به نزد نبی اکرم ﷺ آمد و سلام داد، رسول الله ﷺ گفت: (وعلیک السلام) سپس گفت: (برگرد و نماز بگذار، زیرا که تو نماز نخواندی) تا اینکه سه بار چنین کرد، آنمرد گفت: به ذاتیکه تو را فرستاده من بهتر از این را نمیدانم، مرا آموزش بدهید، فرمودند: هرگاه به نماز برخاستی تکبیر بگو، پس از آن، آنچه از قرآن میدانی بخوان، بعد از آن رکوع بکن تا اینکه در رکوع آرام شدی، بلند شو تا راست بایستی، پس از آن به سجده برو، تا آرام سجده کنی، بعد از آن سر بلند کن تا آرام بنشینی، در تمامی نمازت چنین بکن).^(۲)

۱۰- شکل سجده

سجده بر هفت استخوان بدن میباشد، بدلیل فرموده آنحضرت ﷺ: (هرگاه بنده به سجده میرود، با وی هفت عضوی نیز سجده میکند: رویش، و دو کفهای دستانش، و دو زانوانش و دو قدامان پاهایش).^(۳)

(۱) بروایت ابو اوود

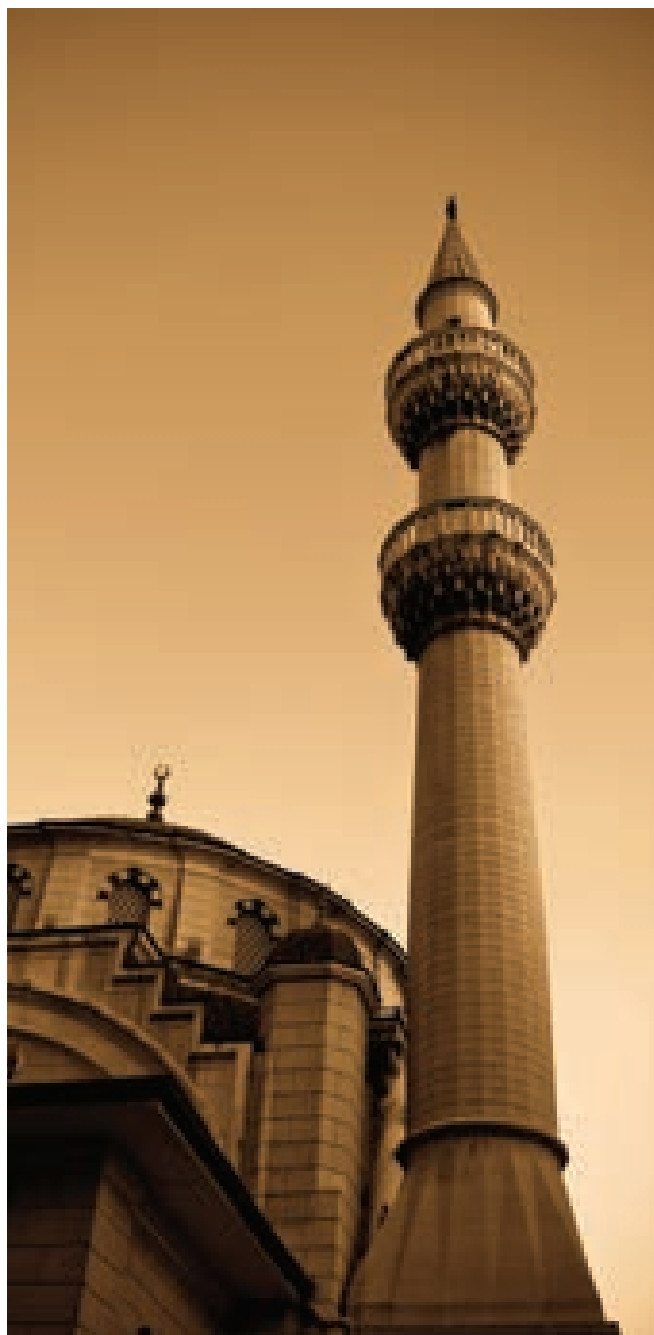
(۲) بروایت بخاری.

(۳) باتفاق بخاری و مسلم.

۱۱- اشاره با انگشت

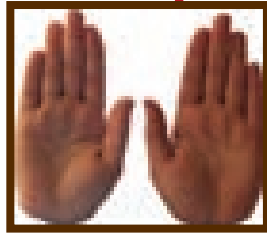
در تشهد سنت است با انگشت اشاره شود، بدلیل حدیث وائل بن حجر رضی الله عنه: (پس از آن انگشت خود را بلند کرد و دیدم که آنرا حرکت میداد و آن دعا میخواند).^(۴)

(۴) بروایت نسائی.

پیشانی

کفها

زانوان

قدمها

۱۲- حرکت دادن زبان

برای قرائت قرآن و تکبیرات و ذکرها تنها خواندن قلبی کفایت نمیکند، بلکه نطق آنها ضروری است، و اقل آن حرکت دادن زبان و لبها در هنگام قرائت میباشد.